

2. Netiquette Guidelines Online Students Need to Know.
URL: <https://www.rasmussen.edu/student-experience/college-life/netiquette-guidelines-every-online-student-needs-to-know/>.

3. Netiquette: The do's and don'ts of online communication
URL: https://ucc.instructure.com/courses/32077/pages/netiquette-the-dos-and-donts-of-online-communication?module_item_id=616393.

Стратулат Наталія Вікторівна,
професор кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент

СУЧАСНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ В АСПЕКТІ ВОЛОДІННЯ МІЖНАРОДНОЮ МОВОЮ ЯК ВАЖЛИВОГО СКЛАДНИКА ФАХОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Оскільки сучасні потреби суспільства зорієнтовані на високорозвинену всебічно компетентну професійну особистість, здатну забезпечити потреби країни на державному й міжнародному рівнях, одним із аспектів загального фахового рівня представника правової сфери, безумовно, є належне володіння англійською мовою як міжнародною (поряд з українською як державною).

Актуальні питання окресленої тематики висвітлено у наукових розвідках як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Різні аспекти теоретичного і практичного напрямку, пов'язані з опануванням англійською мовою щодо фахової комунікації представлено в працях таких вчених, як Н. Варешкіна, В. Власова, Давид Віддовсон, Джеймс Дженкінс, О. Коваленко та ін. Однак окреслена проблема не втрачає своєї актуальності, зважаючи на сучасні запити українського суспільства.

З огляду на те, що «держава виступає основним суб'єктом мовної політики» [1, с. 10], питання комунікативних (мовних, мовленнєвих) вимог до правника як фахівця, безперечно, потрапляє в площину сучасного законодавства і, у свою чергу, стає об'єктом нормативно-правових документів. Це стосується і міжнародної мови, положення розвитку і функціонування якої репрезентовано відповідною нормативною базою.

На сьогодні законодавство України регламентує зазначені аспекти дієвої функції англійської мови фахового призначення

відповідно до запитів соціуму: представлення нашої країни як сильної правової держави на світовому рівні через міжкультурну комунікацію й міжнародні правові зв'язки. Як наголошено в *Концепції розвитку англійської мови в університетах*, у цьому сучасному глобальному світі, який характеризується взаємодією різних сфер через спілкування з різними країнами, де представники цих відносин комунікують за допомогою міжнародної мови, зростає важливість знання англійської мови всіма фахівцями [5].

Відповідно на запити суспільства та сформовані нові стандарти фахівця правової сфери є низка нормативно-правових документів (від Основного Закону до нормативно-правових актів освітньої сфери), що окреслюють правове поле досліджуваного питання.

Так, **Конституція України** (ст. 10 розділу 1) регламентує, що *держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування* (до яких належить англійська), а також, що застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом [6]. Як бачимо, Україна, проваджуючи освітню мовну політику щодо розвитку українського суспільства, розширює спектр реалізації міжкультурних та міжнародних можливостей та створює умови для опанування англійською мовою під час освітнього процесу.

У досліджуваній площині вартій уваги також **Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»**. Зокрема, ст. 21 «Державна мова у сфері освіти» зазначено, що *«Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування, насамперед англійської мови, в державних і комунальних закладах освіти»* (п. 4); *«У закладах освіти відповідно до освітньої програми одна або декілька дисциплін можуть викладатися двома чи більше мовами – державною мовою, англійською мовою, іншими офіційними мовами Європейського Союзу»* (п. 5) [3]. З огляду на сучасні виміри професійних характеристик фахівця вагоме значення надано (і це висвітлено в аналізованому нормативному документі) опануванню мови міжнародного спілкування у контексті мовної політики.

Освітні нормативно-правові акти, спираючись на документи вищої юридичної сили, інтерпретують питання опанування англійською мовою більш детально, орієнтуючись на забезпечення якісної підготовки фахівців, зокрема правників під час освітнього процесу. Так, якщо проаналізувати зміст

Закону України «Про освіту», можна виділити такі правові положення: *«різноманітність освіти»; «інтеграція з ринком праці»; «інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір»* [4] – засади державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності (ст. 6), які направляють вектори модернізації освіти через опанування англійською, орієнтуючись на подальшу професійну практику.

Крім того, у п. 1 ст. 17 зазначено, що метою вищої освіти є здобуття особою високого рівня наукових та/або *«професійних і загальних компетентностей, необхідних для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань»*, а також які здобуваються за умови досконалої мовної обізнаності [4].

Увагу привертає і **Закон України «Про вищу освіту»**, у якому в п. 1 ст. 5 регламентовано відповідні рівні щодо підготовки фахівців з вищою освітою, де освітньо-науковий рівень вищої освіти *«передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності..»* [2] До групи компетентностей віднесено й ті, які безпосередньо пов'язані з мовною, мовленнєвою і комунікативною підготовкою майбутнього фахівця для забезпечення в подальшому ефективної професійної діяльності.

Варто звернутися й до **постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»**. У цьому документі з-поміж інтерпретації кваліфікаційних рівнів представлено опис, де визначено вимоги щодо комунікації фахівця *рівня бакалавра*: *«донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; збір, інтерпретація та застосування даних спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово»* [8]. Звернімо увагу, що володіння іноземною при цьому є обов'язковим складником професійної комунікації: *«спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою»*, де *«донесення інформації, ідей»* тощо *«спілкування...усно та письмово»* означає мати належного рівня вміння і навички грамотного мовлення.

При цьому варто розглянути й названі вище професійні стандарти, представлені у **наказі Міністерства освіти та науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня»**. Так, у частині «Загальні компетентності» знаходимо

відповідний пункт (ЗК – загальні компетентності 5), що відображають тему нашого дослідження: *ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою*. Як бачимо, відповідно до вимог цього документа, спілкування *іноземною мовою* є необхідною умовою для правової кваліфікації. Окрім загальних компетентностей, які містять інформацію щодо мовно-комунікативної підготовки правників, відповідні відомості знаходимо і в частині «Спеціальні (фахові, предметні) компетентності». Зокрема, у пунктах 12, 14, 16 (СК – спеціальні компетентності) «*СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції; СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів; СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру й значення*» [7] яскраво продемонстровано зміст компетентностей, які реалізуються через наявні мовні та мовленнєві знання, уміння та навички.

Вивчений матеріал дозволяє зробити такі висновки: з огляду на чинне законодавство держава висуває для учасників правової комунікації, зокрема самого правника, зобов'язання обов'язкового володіння англійською мовою. Вагома роль в опануванні відповідних компетентностей відведена освітній діяльності закладів вищої освіти, у процесі якої формується майбутня професійна особистість. Використання міжнародної мови серед професіоналів – це знання користувачів мови та уміле вживання її для успішного та ефективного спілкування в усній і писемній формах у сфері права. Залишаються актуальними питання якісного впровадження нормативних положень сучасного законодавства України в аспекті володіння міжнародною мовою як важливого складника фахового рівня правника

Список використаних джерел

1. Ажнюк Б. Мовна політика: європейські критерії і Україна. *Українське мовознавство*. №1(49)/2019. С. 9-31
2. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01 липня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.

4. Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

5. Концепція розвитку англійської мови в університетах: рівень В 1 – обов'язкова умова вступу, В-2 випуску, викладання профільних дисциплін іноземною мовою та «мовні скріни» від 13 липня 2019 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-konceptsiyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>.

6. Конституція України від 11 березня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

7. Наказ Міністерства освіти та науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня» № 1379 від 12 грудня 2018 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/081-pravo-bakalavr.pdf>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 року, № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.

Тишакова Людмила Тимофіївна,
доцент кафедри іноземних мов
Луганського державного
університету внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка, кандидат
педагогічних наук, доцент

АВТЕНТИЧНИЙ ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНІЙ МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Проблемою навчання іноземної мови завжди була невідповідність змісту навчання в закладах вищої освіти реальному використанню мовних одиниць у природному акті комунікації. Існує певна кількість методичних досліджень, які присвячені методиці використання саме автентичних художніх текстів як основи формування лінгвокраїнознавчих уявлень у процесі навчання іноземній мові. Дану проблему висвітлювали у